

A Tortosa

*Oda, en llenguatge tertori, dedicada, com un ex-voto de coral amistat,
als amics de l'ànima D. Jaume Bus i D. Secunde Sabat.*

¡Quin goig quan te contemplo, oh ciutat de Tortosa,
per la vallada estesa, com un pomell de flors,
al sol ixent mirant-te de l'Ebre en la famosa
corrent de l'aigua plena de peixos i remors!

Com Reina recolzada de Zada en la muntanya,
domines monts i planes cubertes de verdor;
Mont-Cano't dona, altoïol, roquívola peanya,
i l'horta't ris, com illa, mostrant-te sa ufantor.

Per tu, la Providència va fer-te en miniatura
tot lo que al món és mina del més preuat tresor;
tens flors i fruits que't brinda fecunda Agricultura,
i tens filles que semblen rosals d'eterna flor.

No tens per qué envejar-les les hortes de València,
ni de la bella Múrcia les tens per qué anyorar,
que't dona la teua horta tresors de l'opulència
i'l mar i l'Ebre't donen riqueses que envejar.

Déu va voler, com Pare, al curs de les centúries,
semlrar la teua Història d'estels los més brillants,
de gestes i de glòries, com aus a voladories,
i dar-te fills insignes, més alts que's més gegants.

Ara't veus com Matrona, arreu per tots honrada:
si atràs mires, contemples passat lo més gloriós;
si avant los ulls tús claves, t'enlluerna l'estelada
que't promet un pervindre del tot esplendorós.

Tos fills per totes platges los veus del món extesos,
ohrint-se pas a força de lluita i aptitud,
donant-te nom i glòria, deixant a tots sorpresos,
com hòmens que al cor porten dinàmica virtut.

¡Qué'ts gran, qué n'ets d'hermosa, Tortosa, mare meua!
¡Qué gran vas ser un dia! ¡Qué gran seràs demà!
¡Oh, qui pogués revivre't en la diada teua,
si és que l'Infern no logre ton progrés aturar!

De fit a fit contempla los sigles que t'esperen;
creu, ora, lluita i ama, i aixeca'ts ulls al cel;
que sols són grans los pobles que a Déu per Senyor tenen
i que de Déu confien la llum, la força, el seny.

No cregues en sirenes de l'impicetat qu'enganyen,
seguis de l'honradesa los amplex viarany;
que sols valen als pobles les grans virtuts que exalten,
no'ts vicis, que no porten res més que desengany.

No del Treball oblides qu'és font de la Riquesa;
cultiva l'Art, qu'eleva, manté'l Comerç en alt;
fomenta de l'Indústria la tradició adepresa;
però... reserva a l'ànima tot son dret imperial.

L'unió del seny i l'impetu és dò de nostra raça.
A cop calent fariem alçar-se'l món en pes,
si'l pit armat tinguéssiem de la Fe per coraça,
si l'egoïsme avaro com serp se pategés.

Obri a l'Amor les portes del cor, i obri tos braços;
fes de tos fills un'ànima, fes de tos fills un cor;
no diries mai que l'odi destrueix aqueixos llacos;
no hi ha al món més potentia força que Germanor.

Felíc, si d'esperança l'excus en Déu tús poses!
¡Ditxosa, si en Déu cifres l'exit del teu estor!
Dia vindrà que't veigues florida com les roses,
dia vindrà que sigues l'admiració del món.

Felicitat més dolça de cert yo no tinguessa,
que, en Déu gosant, yo veure't, Tortosa, floreixent,
unite tos fills, a una lluitant perquè's logressa
que'l teu pervindre fosis tan clar com Sol ixent.

Del Cel, si pogués veure't rumbosa, rica i plena,
¡quan felíc yo seria, Tortosa del meu cor!
¡Ditxós si yo't veiguessa lliure ya de la pena
de tindre fills indignes que rompre't fan en plor!

Felíc si't contempressa triomfant de les tempestes
i sorrejant les ones de la maror del món,
reproduint, glorioses, del teu passat les gestes,
i fent-te, al vol dels sigles, lo pasme de tothom!

¡Oh, temps de la Vellòria, de lliet i mel rosada,
quan l'ideal de l'ànima reinava en tots los cors;
¡Quina'n fos que tornessa aquella Edat passada!
¡Quina'n fos que'n brotessen semblants d'aquelles flors!

¡Amunt, Tortosa amada, supera les estrelles!
Fins Déu mateix sublima lo vol del teu ideal,
i fes encara gestes que del passat més belles,
i més glòries conquesta que'n vas conquistà abans.

No oblides mai Espanya: de cor has d'estimar-la;
no renegues ses glòries, que glòries teues són;
prodiga-li tes forces, si ve'l cas d'ajudar-la,
no fasses mai conlloga del braç de cap traidor.

De ton fillet no oblides l'amor leal, volcànic;
recull, quan mort, ses cendres, admet-lo al teu repòs.
Vaig fer la teua Història en un esforç titànic,
no vull, en lo humà, ⁽¹⁾ premi més gran que'l teu amor.

ENRIQUE BAYARRI I BERTOMEU

Tortosa, setembre de 1904.

(1) Dic en lo humà, perquè'l premi definitiu que yo desitjo veure tot, és Déu mateix, per quin amor i per quina glòria ha volgut treballar en esta vida, pràcticament.